

Nr 549

Av herr Nordgren m. fl., om lagstiftning rörande tillfälliga utförsäljningar, m. m.

(Lika lydande med motion nr 453 i Första kammaren)

Svårigheterna för den svenska detaljhandeln har under de senaste åren blivit allt allvarligare och tagit sig uttryck i avvecklingar, konkurser, betalningsinställelser och liknande. Enligt vår uppfattning kan man spåra ett samband mellan de realisationer och utförsäljningar av tillfällighetskaraktär som numera fått en allt större omfattning och det läge som uppstått för många detaljhandlare.

De företag som bedriver tillfällighetsförsäljning uppträder i allmänhet anonymt, ofta med braskande och inte sällan missvisande reklam, samt driver sina utförsäljningar en kort tid och i tillfälligt hyrda lokaler. De drar sedan vidare till annan ort. För att undgå konkurrensen med den bofasta detaljhandelns sedvanliga realisationer förlägger dessa tillfällighetsförsäljare med förkärlek sina försäljningar till sådana perioder under vilka detaljhandeln normalt säljer sina säsongvaror. Denna tillfälliga utförsäljningsverksamhet under ordinarie säsonger omfattar ej sällan mindervärldiga eller från tidigare säsong överblivna produkter. Detta förhållande har varit ägnat icke blott att reducera säsongförsäljningen utan även försvårat en långsiktig planering av detaljhandelns inköp. Själva inköpsverksamheten har måst omläggas på ett från både handelns och industriens synpunkt mindre rationellt sätt. Omfattningen av fasta order till leverantörerna, framför allt på textil-, konfektions- och pälsområdena, har blivit väsentligt mindre.

För konsumenterna är denna utveckling ägnad att leda till skadliga konsekvenser. Den bofasta detaljhandeln, särskilt inom textil- och konfektionshandeln, representerar varukännedom och branschkunskap. Den måste ta hänsyn till den fasta kundkretsen och vara medveten om sitt ansvar mot konsumenterna. Ett motsvarande incitament till ansvars-kännande uppträdande är uppenbarligen i regel icke för handen hos företag, som genom tillfälliga realisationer och utförsäljningar söker kontakt med en ständigt ny konsumentkrets. Möjligheter att framställa reklamationer och att få rättelse i förhållande till tillfällighetsförsäljare saknas i regel. Åtskilliga exempel finnes på att dessa företag, missvisande eller helt felaktigt,

Bihang till riksdagens protokoll 1963. 4 saml. Nr 549—555

betecknat vanliga försäljningar som konkursrealisation, försäljning av brandskadade varor, försäljning på grund av flyttning e. d. för att ge allmänheten intryck av lägre prissättning än den som faktiskt tillämpas.

Gällande lagstiftning mot illojal konkurrens är avsedd att träda i tillämpning i sistnämnda fall. Lagen är emellertid svårtolkad, och det har i praktiken visat sig vara vanskligt att uppfylla de stränga villkor som lagen uppställer. Den har därför visat sig vara ett föga verksamt medel för att råda bot på missförhållandena. En betydligt effektivare lagstiftning än vår svenska förekommer på detta område i en rad västeuropeiska länder, däribland våra nordiska grannländer. I Danmark, Finland och Norge — liksom också i Tyskland — innehåller lagstiftningen, förutom bestämmelser mot olika typfall av illojal konkurrens, en så kallad generalklausul. I den danska lagen förekommer särskilda bestämmelser riktade emot oriktiga uppgifter vid utförsäljningar och realisationer. Den norska lagen innehåller bestämmelser rörande osann reklam, utförsäljningar och realisationer, gåvo- och rabatterbudanden, förtal av annan näringsidkare, bestickning samt missbruk av tekniska förebilder. Samtliga här nämnda länder har dessutom särskilda lagregler, som begränsar antalet realisationer och de tider, under vilka dylika försäljningar må anordnas.

Enligt vår uppfattning är det inte möjligt att komma till rätta med de anförda missförhållandena utan en effektivare lagstiftning. Även om lagen med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens kompletterades med en generalklausul, d. v. s. en allmän regel om förbud mot konkurrenshandlingar i strid med god affärssed, torde enligt erfarenheterna från övriga nordiska länder åtgärder därutöver vara erfoderliga.

Frågan om i vilken utsträckning tillfälliga utförsäljningar bör tillåtas har ingående behandlats av näringsrättsutredningen i dess år 1957 avlämnade betänkande. Utredningens förslag har överarbetats av 1958 års näringsrättsakkunniga, som först i april månad 1962 avslutade sitt arbete.

Frågan om effektivisering av lagstiftning mot illojal konkurrens ingick till en början i det utredningsuppdrag som anförtrotts varumärkes- och firmautredningen. Emellertid uppdelades 1960 varumärkes- och firmautredningen i två skilda kommittéer, den ena för revision av firmalagstiftningen och den andra för revision av lagstiftningen mot illojal konkurrens. Den sistnämnda kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1963.

De frågeställningar vi berört i det föregående har enligt vår uppfattning utomordentligt stor betydelse. Strukturrationaliseringen inom företagsamhet av olika slag, men kanske framför allt inom detaljhandeln, utgör ett led i en ständigt pågående omvandlingsprocess. Det är emellertid alldeles nödvändigt att en sådan process sker på grundval av konkurrens på lika villkor för alla i processen invecklade parter. Om så icke är fallet föreligger betydande risker för snedvridning i strukturen, vilket på litet längre sikt kan medföra betydande olägenheter för både näringsliv och konsumenter.

Oavsett vad som förekommit tidigare finner vi det angeläget att på nytt bringa frågan inför riksdagen. Enligt vår uppfattning krävs ett initiativ från Kungl. Maj:ts sida för att föreliggande fråga på ett tillfredsställande sätt skall kunna lösas. Vi vill därför förorda att riksdagen hemställer om ett förslag att föreläggas riksdagen snarast, om möjligt redan nästa år.

Aberopande det anförda hemställer vi,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t måtte förelägga 1964 års riksdag förslag till lagstiftning, som reglerar rätten att anordna tillfälliga utförsäljningar, samt förslag till lagstiftning mot illojal konkurrens.

Stockholm den 26 januari 1963

Hans Nordgren

Gösta Darlin

Matteus Berglund

Nr 550

Av fröken *Wetterström* och herr *Nordgren*, *angående lagstiftningen om åldringsvård.*

(Lika lydande med motion nr 543 i Första kammaren)

Stockholm den 26 januari 1963

Karin Wetterström

Hans Nordgren
